

Försvarshögskolan

Robusthet och beredskap – hur stärker vi vår föreställningsförmåga?

Magnus Ekengren

1/23/2020
1:38:49 PM

0:00

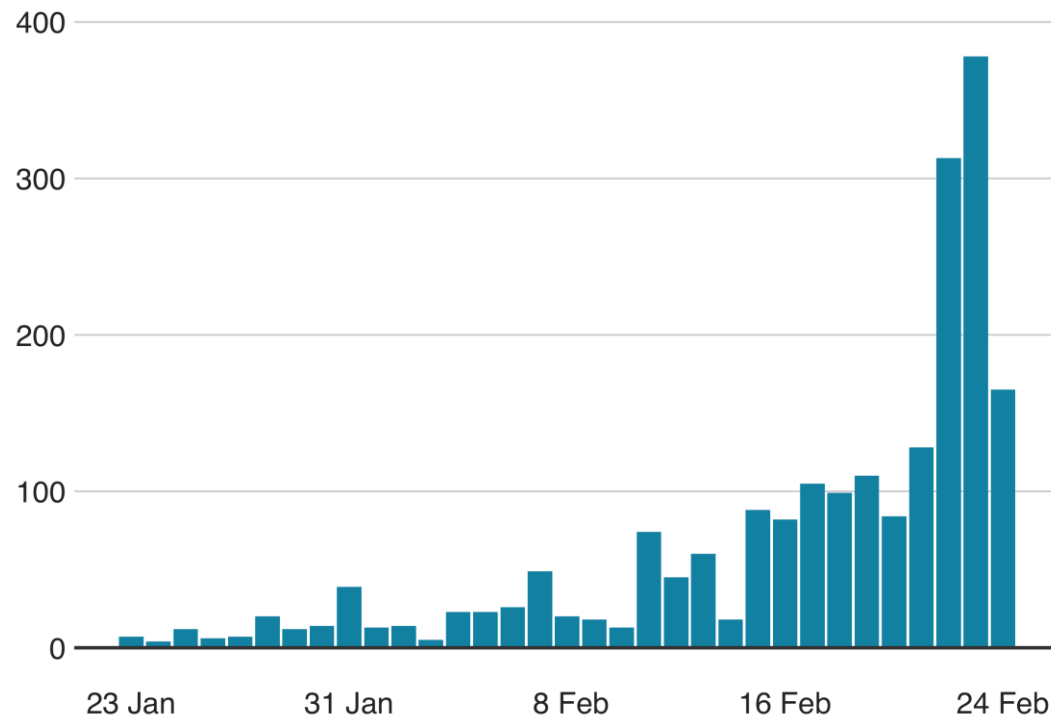
-1:09

”Vi såg den komma, men agerade alltför sent”

- 10-11 mars 2020 **smygande kris övergår i kris**: ‘samhällssmitta’, statsministerns presskonferens, ‘bromsa-strategi’, första dödsfallet, begränsning 500 pers.
- “Senfärdiga” och “otillräckliga” åtgärder för att skydda de äldre (*Coronakommissionen* 7 december 2020 (SOU 2020:80)).
- Senfärdiga åtgärder: testning, skyddsutrustning, besöksförbud äldreboenden, deltagargränser, antagande pandemistrategi och -lag (*Konstitutionsutskottet*, 2 juni 2021, Sveriges Riksdag 2021).

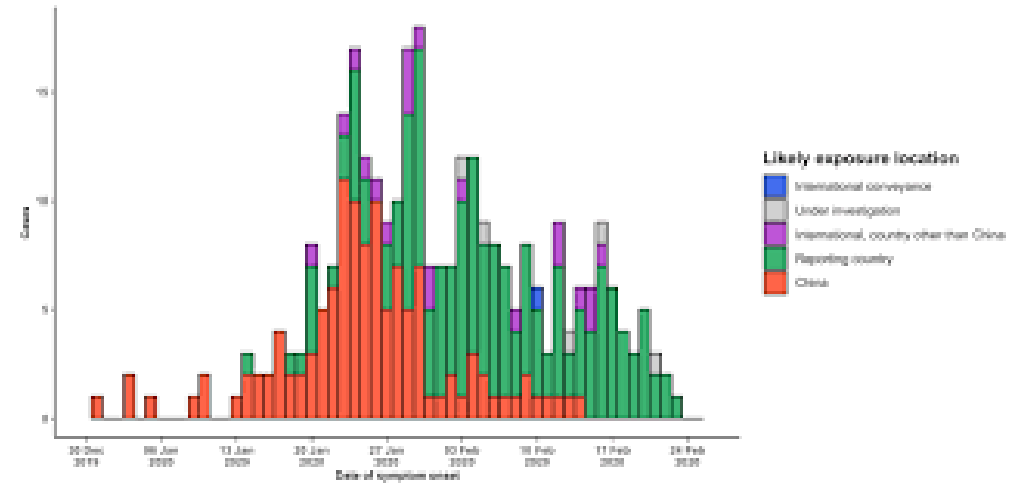
Cases outside China have grown

Daily confirmed cases of coronavirus outside China

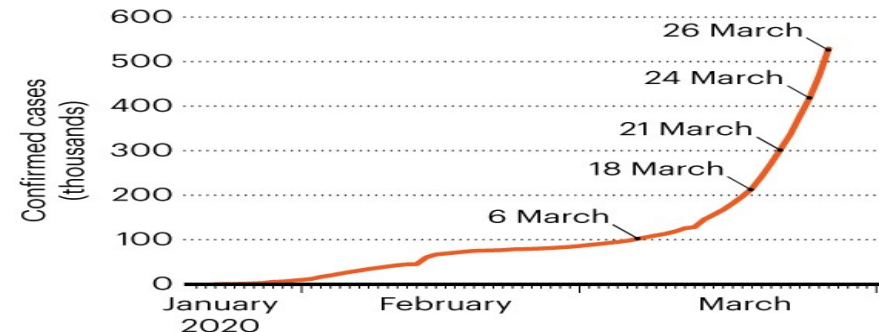
Source: World Health Organization

BBC

HALF A MILLION INFECTIONS

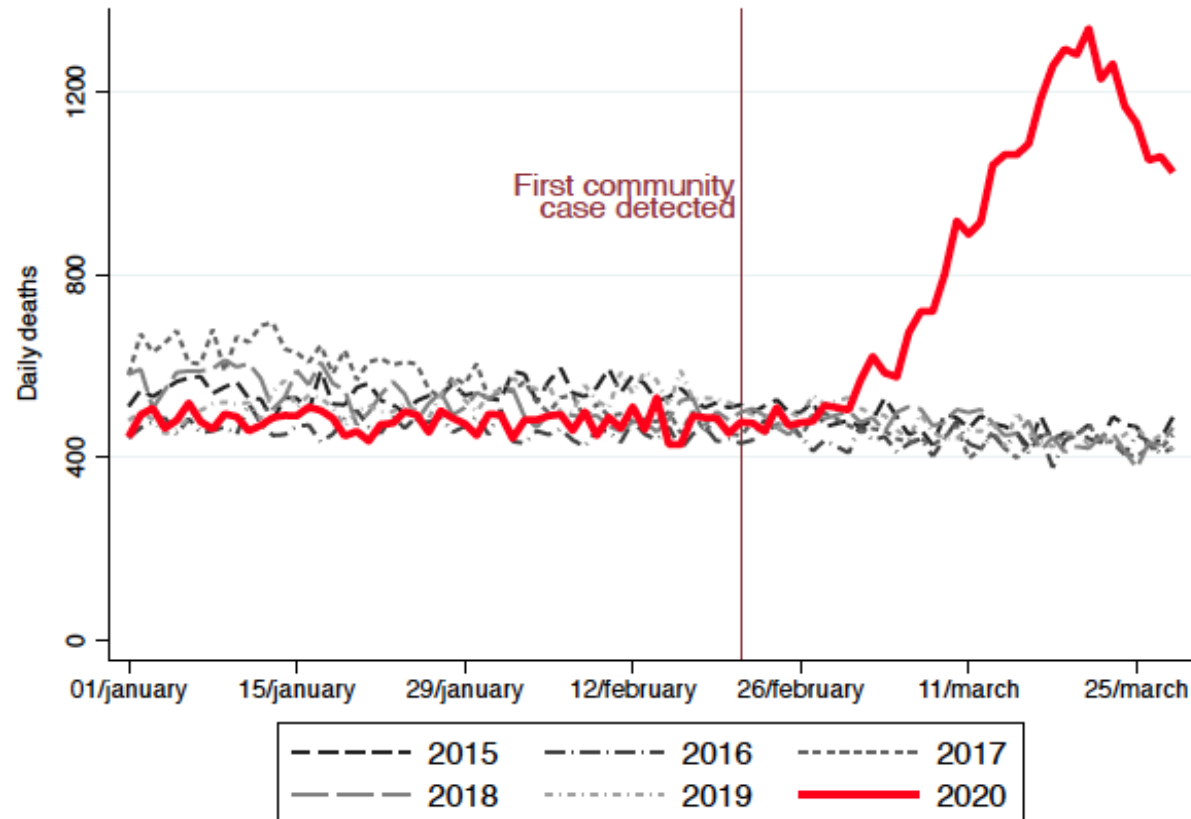
There have been more than 500,000 confirmed cases of coronavirus worldwide. It took 67 days for the 100,000 cases to be reported, but just 3 days to go from 400,000 to 500,000 cases.

Data correct as of 27 March 2020

©nature

Covid-19 in Italy

Source: Gabriele Ciminelli, Sílvia Garcia-Mandicó, OECD, 22 April 2020

The BBC News logo, consisting of the letters 'B B C' in white on a red background, followed by the word 'NEWS' in white on a black background.

B B C NEWS

TT-intervju: När förstod du att det var allvarligt?

”Det var nog när vi såg **filmer** från Italien. I Kina verkade de kunna hantera spridningen bra, och då hade vi någonstans en förhoppning om att det var hanterbart. Men det hoppet slocknade då vi såg hur det var i Italien. Vi såg att viruset hade en stark förmåga att etablera sig.” (statsepidemiolog Anders Tegnell, 17 januari 2021).

Innehåll

- Smygande kris
- Varför blir global uppvärmning, pandemier, cyberhot, AI smygande kriser?
- Hur kan vi stärka vår föreställningsförmåga?
- Stärkt föreställningsförmåga för en ljus regional framtid

Vad är en smygande kris?

Smygande kris

Definition:

- Ett hot mot samhällets värderingar och samhällsviktiga funktioner som utvecklas över tid och rum, föregås av varningssignaler och förebådande händelser, ges varierande samhällelig och politisk uppmärksamhet, och hanteras senfärdigt av beslutsfattare och myndigheter.

Bok: *Understanding the Creeping Crisis* (Arjen Boin, Magnus Ekengren, Mark Rhinard)

Artiklar: - *Hiding in Plain Sight: Conceptualizing the Creeping Crisis* (Boin, Ekengren, Rhinard)

- *Coronapandemin – en smygande kris vintern 2020* (Ekengren, Engström, Rhinard)

Varför blir global uppvärmning, pandemier, cyberhot, AI smygande kriser?

Vår forskning:

- Det var svårt att **föreställa** sig pandemins nationella och lokala konsekvenser, **trots fakta och kunskap**
- Vad har överraskat dig mest?
- Global uppvärmning – osäkra lokala konsekvenser
- Risker för minskning av biologisk mångfald – osäkert vilka arter

”Det kan hända
också här!”

Hur kan vi stärka vår föreställningsförmåga?

- Utökat nationellt, europeiskt och internationellt samarbete

Källa: Frivärld. 22 april 2022. <https://frivarld.se/sakerhetsradet/kriget-i-ukraina-blir-langvarigt-efter-att-ryssland-kort-fast/>

Naturvårdsverkets stödjer Ukraina på området för avfallshantering.
Vad kan vi lära av Ukraina?

Ökat internationellt samarbete

- Stärk FN, EU, WHO, NATO
- Utbytestjänstgöring
- Använd internationella källor och dokument som underlag för svenska beslut

Konst

När krisen kommer smygande

Om fakta inte räcker kan konsten få oss att agera mot långsamma hot.

Text Lina Wennersten Bergner

Rescue blanket for Kebnekais

2015 gjorde konstnärduon Bigert & Bergström performan
verket *Rescue blanket for Kebnekaise*. De placerade en 500
kvadratmeter stor räddningsfilt på den krympande sydtopp
för att bromsa nedsmältningen. Det året höjdes toppen me
centimeter, men det är oklart om det var filtens förtjänst.

- **Strategi 3: Sätt upp politiska mål för hanteringen av smygande kriser**
- **Strategi 4: Arbeta med forskarna inte bara med vetenskaplig fakta**
- **Strategi 7: Lyft fram konsekvenserna av att inte agera**
- **Strategi 8: Fånga allmänhetens uppmärksamhet efter förebyggande incidenter och varningssignaler**
- **Strategi 10: Etablera ett nära samarbete med kollegor som har upplevt utbrott**
- **Strategi 12: Se anpassning som ett experiment. Acceptera misslyckanden**

VIKTIG INFORMATION TILL SVERIGES INVÅNARE

OM KRISEN ELLER KRIGET KOMMER

VIKTIGA FILMER OCH SIMULERINGAR TILL SVERIGES INVÅNARE

FÖRESTÄLL DIG DEN KRIS SOM KOMMER

Stärkt föreställningsförmåga för en ljus regional framtid

- ”Arbeta för normförändringar genom att synliggöra och uppmuntra hållbara önskade beteenden och inspirera med storys om att en ljus framtid är möjlig” (Nulägesanalys 2024. Värmlandsstrategin, sid. 8).

Historisk omvandling

- bondesamhälle – industrisamhälle – hållbart samhälle

Industrialiseringen i Värmland

- Järn: Louis de Geer
- Sågverk: familjen Dickson och Uddeholmsbolaget
- Papper: Heinrich Voelter

”Lilla London”

Chalmers, Chapman, Dickson, Hall och Keiller

”Lilla Bengaluru”

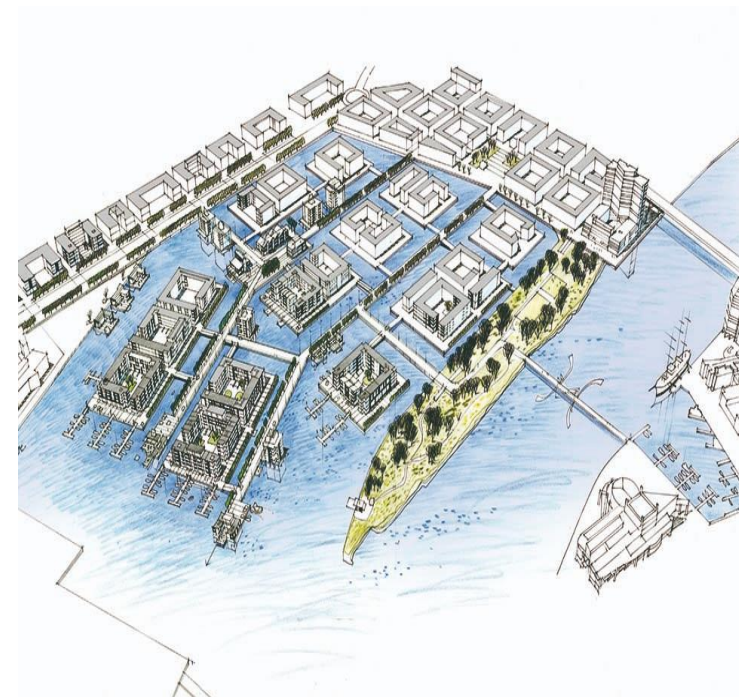
- Purushottam Kaushik (Head, World Economic Forum), Daisy Chittilapilly, Balakrishna DR, Harshil Mathur

Seoul

Schönau

Gothenburg

Svenska kommuners klimatanpassning

Hög rankning 2023	Nyckel till proaktivt agerande
• Norrköping:	”Medforskning”
• Arvika:	Kontinuerligt samarbete med SMHI
• Lomma:	Historisk kunskap
• Helsingborg, Danderyd:	Eldsjäl
• Kristianstad:	Hålla historien vid liv
• Göteborg:	Simuleringar, visualiseringar (YouTube),

Frontrunner City	Adaptation expertise
Amsterdam	Smart Water Management
Milan	Co-Creation to bring Forests back to the City
Barcelona	Placing Citizens at the Centre of Adaptation
Oslo	Scaling Urban Solutions
Paris	Basel Green Roofing for All
Berlin	Creating Urban Oases
Rotterdam	Rainwater Harvesting
Copenhagen	A Resilient Global City
Stockholm	Cloudbust Management and a Smart City Transformation
London	Driving Sustainable Urban Development
Warsaw	Sustainable Urban Drainage & Financing for the Future
	Tackling Wind, Sun and Rain

Källa: *Urban Insight, 'Planning for Climate Adaptation', Key actions for resilient and adaptive cities of the future, SWECO (2020)*

Sammanfattning

- Stoppa smygande kris: stärkt föreställningsförmåga och nationellt, internationellt och europeiskt samarbete
- Regional utveckling: Ökat utbyte med 'modell-städer', 'modell-regioner', inflytt av inspiratörer, föregångare, eldsjälar till Västra Götalandsregionen.

Diskussion

- 1. Vilka är de smygande kriserna för er region?
- 2. Hur kan vi stärka vår föreställningsförmåga för proaktivt agerande för att stoppa smygande kriser samt utveckla vår region?
- 3. Vilka organisatoriska förändringar skulle stärka vår smygande krishantering (exv. smygande krishanterare)?
- 4. Hur skulle ert nationella, internationella och europeiska samarbete kunna utökas?